

OBSAH

Poděkování	6
Předmluva	7
Summary	8
1. Úvod	9
2. Biologie raků	11
2.1. Vnější stavba račího těla	11
2.2. Rozmnožování a individuální vývoj	18
2.3. Potrava	21
2.4. Predátoři raků	22
3. Rozšíření, systematika a původ raků	23
3.1. Raci na Zemi	23
3.1.1. Rozšíření raků	23
3.1.2. Systematické zařazení sladkovodních raků	25
3.1.3. Původ raků	25
3.2. Raci v Evropě	30
3.2.1. Původní druhy v Evropě	30
3.2.2. Nepůvodní druhy v Evropě	31
3.3. Raci v České republice	37
3.3.1. Rak kamenáč (<i>Austropotamobius torrentium</i>)	44
3.3.2. Rak říční (<i>Astacus astacus</i>)	55
3.3.3. Rak bahenní (<i>Astacus leptodactylus</i>)	63
3.3.4. Rak signální (<i>Pacifastacus leniusculus</i>)	71
3.3.5. Rak pruhovaný (<i>Orconectes limosus</i>)	81
4. Nároky raků na kvalitu vody	93
4.1. Legislativa ES	93
4.1.1. Směrnice 2000/60/ES	93
4.2. Legislativa ČR	93
4.2.1. Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) (č. 254/2001 Sb.), v platném znění	93
4.2.2. Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. a č. 61/2003 Sb.	94
4.2.3. Norma ČSN 75 7221	96

4.3.	Hodnocení jakosti vody.....	97
4.3.1.	Výsledky hodnocení jakosti vody v ČR	97
4.4.	Základní fyzikálně-chemické vlastnosti vody	104
5.	Statut ochrany našich raků	119
5.1.	Červené seznamy	119
5.2.	Statut ochrany na mezinárodní úrovni	119
5.2.1.	Mezinárodní úmluvy	119
5.2.2.	Legislativa ES	120
5.3.	Právní úprava v České republice.....	122
5.3.1.	Zákon o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.), v platném znění	122
5.3.2.	Zákon o rybářství (č. 99/2004 Sb.), v platném znění ...	126
5.3.3.	Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) (č. 254/2001 Sb.), v platném znění	126
6.	Ohrožení a ochrana populací raků a jejich biotopů	127
6.1.	Konkurence ze strany nepůvodních druhů raků	128
6.2.	Nemoci raků	131
6.2.1.	Viry	131
6.2.2.	Prvoci rodu <i>Psorospermium</i>	132
6.2.3.	Porcelánová nemoc	133
6.2.4.	Potočnice	133
6.2.5.	Račí mor	136
6.3.	Negativní zásahy člověka do biotopů raků	154
6.4.	Chov a komerční využití raků, repatriace, záchranné transfery	161
7.	Shrnutí	169
8.	Kontaktní adresy	171
8.1.	Státní organizace ochrany přírody	171
8.2.	Státní podniky Povodí	174
8.3.	Vybrané vysoké školy.....	175
8.4.	Seznam vybraných muzeí	175
8.5.	Doporučené internetové odkazy	176
9.	Literatura	177
	Prílohy	196
	Rejstřík latinských názvů rodů a druhů raků	255

Seznam boxů:

Box 1	Paleontologické nálezy z Čech.	26
Box 2	Rozlišovací znaky našich původních a nepůvodních druhů raků	38
Box 3	Mapování výskytu raků organizované AOPK ČR.	41
Box 4	Které parametry jakosti vody je vhodné sledovat na lokalitách s rakem říčním a rakem kamenáčem při pravidelném monitoringu?	102
Box 5	Monitoring raka kamenáče a raka říčního u nás	121
Box 6	Co dělat v případě zjištění úhynu raků?	142
Box 7	Prevence šíření račího moru lidskými aktivitami.	145
Box 8	Tři příklady úhynů raků v souvislosti s račím morem v ČR. ...	150

Seznam příloh:

Příloha 1	Určovací klíč našich raků	197
Příloha 2	Metodiky mapování výskytu raků (pro malé vodní toky, velké vodní toky, stojaté vody, malé vodní toky ověření). ...	199
Příloha 3	Formuláře pro zápis nálezových dat z mapování raků (pro malé vodní toky, velké toky, stojaté vody)	211
Příloha 4	Metodika monitoringu raka kamenáče včetně příloh (2006, upraveno)	217
Příloha 5	Metodika monitoringu raka říčního včetně příloh (2006, upraveno)	229
Příloha 6	Výzva - příklad informačního letáku pro veřejnost o opatřeních v případě úhynu raků	239
Příloha 7	Přehled lokalit blízkého výskytu původních evropských a nepůvodních severoamerických druhů raků v ČR	241
Příloha 8	Stanovení výše způsobené ekologické škody na příkladu zničení evropsky významné lokality raka kamenáče Trojhorský potok v Českém středohoří (vypracoval B. Franěk, upraveno)	247
Příloha 9	Zásady pro reintrodukce původních druhů raků a obnova jejich stanovišť (převzato z publikace Taugbøl & Peay (2004), upraveno)	251